

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

septembar 2018. godine

Bilten broj 29/2018

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	7
Predizborni pritisci na zaposlene u javnom sektoru	7
Uzimalo davalo.....	8
Vršioći dužnosti direktora	9
"Rijalitizovanje" institucija	10
Javite se za 18 godina.....	11
Izjava ministarke Kuburović - dvostruki „demanti“ bez demantija	12
Inicijative i analize.....	14
Problemi borbe protiv korupcije u kontekstu evropskih integracija	14
Kršenje Zakona o socijalnom osiguranju i Zakona o javnim nabavkama od strane Ministarstva za rad	16
Saopštenja.....	19
Ustavni amandmani neće smanjiti politički uticaj na pravosuđe	19
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	20
Sumnjiva nabavka	20
Mediji	21
Gledanje kroz prste	21

Aktivnosti

Transparentnost Srbija učestvovala je 5. septembra na sastanku organizacija civilnog društva i stručnih udruženja sa predsednicom Vlade Anom Brnabić. Sastanak je organizovao Nacionalni konvent o EU, a glavna tema bila su izmena Ustava i položaj pravosuđa i završetak pregovora Beograda i Prištine. U okviru prvog panela saradnik TS Zlatko Minić ukazao je na stanje u oblasti borbe protiv korupcije, prvenstveno sa stanovišta ispunjavanja Akcionog plana za Poglavlje 23.

Stepen neispunjavanja obaveza iz Akcionog plana je veoma visok čak i prema nalazima Vladinog Saveta za praćenje primene (trenutno stanje je da je 56% posto dospelih aktivnosti potpuno realizovano ili se "kontinuirano ostvaruje"). Prema nalazima monitoringa koji je TS sproveda na uzorku početkom ove godine (<https://goo.gl/dJrymq>), stanje je još lošije, jer su kod mnogih aktivnosti tvrdnje obveznika uzete zdravo za gotovo, pa je neosnovano data ocena da je aktivnost delimično ispunjana ili da je ispunjavanje u toku, a da ništa bitno nije urađeno.

Međutim, još više brinu dve činjenice. Prva je ta da očigledno ne funkcioniše sistem za rešavanje problema „u hodu“. Neispunjavanje obaveza prolazi bez posledica po odgovorne. Kvartalni izveštaj Vladinog Saveta za praćenje AP za poglavlje 23 konstatuje probleme, ali to uočavanje ne dovodi do ispunjavanja obaveze pre nego što dođe vreme za sledeći izveštaj. Rešenje za to bi moglo da bude da se pitanja sprovođenja ovih mera otvaraju na svakoj sednici Vlade, sve dok se ne pronađe rešenje ili aktiviranje i jasno definisanje nadležnosti Vladinog koordinacionog tela na čijem čelu je bio prethodni premijer, ali koje se sastajalo samo dva puta u doba njegovog mandata.

Drugi problem jeste to što je već prošlo više od pola vremena za realizaciju AP, a da on nije doveo do značajnih promena, čak ni kada su aktivnosti u potpunosti realizovane. Na primer, usvajanje Zakona o zaštiti uzbunjivača, nije donelo ostvarenje krajnjeg cilja – prijavljivanje većeg broja slučajeva korupcije.

Isto tako, neće biti naročite koristi ni kada konačno bude usvojen novi Zakon o sprečavanju korupcije, što je deo tog plana, jer aktuelni nacrt ne rešava ključne probleme zbog kojih se ušlo u promenu zakona.

Mi smo i u dopisu Ministarstvu pravde (<https://goo.gl/d1KnfZ>) i javno (<https://goo.gl/NqYw5W>) ukazali na probleme. Reakciju ministarke (<https://goo.gl/pMPMi8>) smo shvatili kao političko marketinšku, namenjenu širokoj javnosti, ali nas je zabrinulo ponovno pozivanje na mišljenja međunarodnih mehanizama i institucija koje procenjuju da li su ispunjeni minimalni standardi, a ne da li možemo da postignemo što više.

Kada je reč o izmenama zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja nacrt ima rešenja koja predstavljaju korak nazad, a za tri važna zakona – o javnim nabavkama, jpp i finansiranju političkih aktivnosti, nacrti nisu ni objavljeni. Zbog toga je potrebna temeljna revizija akcionog plana, tako da se što preciznije i što ambicioznije definišu zadaci, kako ne bismo došli u situaciju da ne iskoristimo jedinstveni momenat EU integracija, ali i situacija u kojoj bi naš uspeh na ovom polju zavisio od arbiternih ocena spoljnih posmatrača, preneo je Minić stav TS predsednici Vlade.

Ona je najveći deo odgovora i diskusije posvetila izmenama Ustava, Po pitanju borbe protiv korupcije, navela je da je videla prvi nacrt izmena Zakona o javnim nabavkama, da je dala dodatne sugestije i da će izvestiti konvent kada se očekuje da će se nacrt pojaviti pred javnošću. U vezi sa ostalim antikorupcijskim pitanjima, izrazila je želju da bude organizovan poseban sastanak na tu temu.

Programski direktor TS, Nemanja Nenadić, imao je u u periodu 12-14. septembra 2018, kao jedan od učesnika, niz susreta u Berlinu sa zvaničnicima Savezne Republike Nemačke koji prate pitanja evropskih integracija Srbije i predstavnicima nevladinih organizacija sa sedištem u Berlinu, kao i sa predstavnicima Transparency International, čije je sedište u tom gradu. Tema sastanaka je bilo stanje vladavine prava u Srbiji, aktuelni problemi evropskih integracija u vezi sa pregovaračkim poglavljem 23, a naročito je bilo reči o aktuelnim dešavanjima u vezi sa reformom pravosuđa i potrebom da se revidira Akcioni plan za poglavlje 23, kako bi se njegova primena bolje pratila kroz ostvareni učinak.

Nenadić je od 4. do 7. septembra kao predavač učestvovao na dve dvodnevne radionice posvećene koordinaciji i saradnji u borbi protiv korupcije na lokalnom nivou. Na radionicama u Nišu i Kraljevu učestvovali su predstavnici nekoliko desetina lokalnih samouprava iz obližnjih gradova i opština kao i nekoliko organizacija civilnog društva. Radionice su bile usmerene na razmatranje mogućnosti za koordinaciju između lokalnih vlasti i nevladinog sektora u koordinaciji antikorupcijskih aktivnosti, kao i saradnji u sprovođenju antikorupcijskih mera. Drugi predavač je bila Simona Habić, koja je ranije vodila podružnicu Transparency International u Sloveniji. Između ostalog, razmatrane su sledeće teme: Obaveze državnih organa i organa lokalne samouprave u Srbiji u borbi protiv korupcije; Predviđeni mehanizmi koordinacije u borbi protiv korupcije u postojećem zakonskom i strateškom okviru Republike Srbije i njihova primena u praksi, Saradnja između organizacija civilnog društva i organa centralne i lokalne vlasti u borbi protiv korupcije; Razvijanje i primena lokalnih antikorupcijskih planova, sa posebnim osvrtom na saradnju i kooperaciju između lokalnih vlasti, državnih organa i organizacija civilnog društva i uspostavljanje nezavisnog praćenja sprovođenja LAP; Komunikacija između gradova i opština i organizacija civilnog društva / građana u vezi sa pitanjima borbe protiv korupcije, pravo na pristup informacijama i korišćenje tog prava za prevenciju korupcije, sa posebnim osvrtom na raspolaganje javnim sredstvima; Planovi integriteta i njihova primena u prevenciji korupcije; Mehanizmi prijavljivanja uočenih nezakonitih i štetnih radnji od strane javnih službenika i građana i njihova primena.

U radu po grupama učesnici su osmišljavali aktivnosti iz Lokalnog antikorupcijskog plana koje bi mogle da se realizuju kroz saradnju između lokalne vlasti i civilnog društva, kao i primenu mehanizama za prijavljivanje sumnji na korupciju u više zadatih scenarija.

Ove susrete smo iskoristili za promociju tekućih, okončanih i budućih projekata TS, a naročito Antikorupcijskog savetovališta, Indeksa transparentnosti lokalne vlasti – LTI, analiza sprovođenja planova integriteta, projekata u oblasti javnih nabavki, kao i za razmenu iskustava u vezi ssa procesom izrade i praćenja lokalnih antikorupcijskih planova.

Radionice su inače organizovane u okviru projekta „Prevencija i borba protiv korupcije“, koji finansira EU u okviru IPA 2013. projekta, a predviđeno je održavanje još dva skupa sa istom temom u Novom Sadu i Beogradu. Projektom rukovodi Roman Prah, ekspert iz Slovenije.

Programski direktor TS učestvovao je 10. i 11. septembra na [seminarima](#) namenjenim predstavnicima lokalne samouprave u Požarevcu. Ovi skupovi su bili posvećeni ostvarivanju prava na pristup informacijama, i na njima je Nemanja Nenadić govorio o antikorupcijskim efektima pristupa informacijama i o proaktivnom objavljivanju informacija o radu organa javne vlasti. Predstavници lokalnih samouprava, javnih preduzeća i ustanova iz Požarevca, Smedereva i okoline aktivno su učestvovali u diskusiji i razmatrali pitanja primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama ali i brojnih drugih povezanih propisa, uključujući Zakon o javnim nabavkama, Zakon o budžetskom sistemu i druge. Bilo je takođe reči i o izradi lokalnih antikorupcijskih planova. Seminari su održani u okviru „Dana Poverenika“ u Požarevcu, u prostorijama Grada.

Zlata Đorđević učestvovala je 3. septembra, na sastanku predstavnika civilnog društva sa rukovodiocima ovog projekta. Na sastanku je predstavljeno istraživanje javnog mnjenja o stavovima o korupciji i borbi protiv korupcije koje je pokazalo da ključni problemi sa kojima se suočavaju građani Srbije u osnovi imaju ekonomski karakter. Tako čak 61 odsto građana smatra da su nezaposlenost, niske plate i siromaštvo glavni problemi, a svaki deveti građanin (11 odsto) vidi korupciju kao glavni problem Srbije.

U odnosu na prethodna istraživanja, u poslednjih osam godina, uočen je rast procenta ispitanika koji su imali direktno i indirektno iskustvo sa korupcijom, a prosečna vrednost datog mita isnosi približno 74 evra. Međutim, čak 28 odsto građana ne bi prijavilo korupciju jer veruje da to ne bi ništa promenilo. Istraživanje je pokazalo da građani očekuju da borbu protiv korupcije predvode policija, Agencija za borbu protiv korupcije i Vlada. Smatraju da su političke stranke najkorumpiranije (71 odsto), a najkorumpiranije profesije doktori, policajci, službenici i carinici.

U okviru projekta "Podrška izradi Lokalnog antikorupcijskog plana i formiranja tela za praćenje sprovođenja LAP u Gradu Novom Pazaru" održali smo konferenciju za novinare u Novom Pazaru i zajedno sa predstavnicima Grada Novog Pazara pojedince i predstavnike organizacija civilnog društva da se uključe u radnu grupu za izradu LAP-a i prijave za učešće na tematskim sednicama. Formirana je radna grupa i prve sednice zakazane su za 2. i 3. oktobar.

Zlata Đorđević učestvovala je 19. septembra na sastanku fokus grupe sa organizacijama civilnog društva i medija na temu koje vrste podataka Agencije za borbu protiv korupcije mogu da budu javno dostupne. Sastanak je organizovan u okviru Tvining projekta "prevencija i borba protiv korupcije" u partnerstvu sa Nacionalnom agencijom za borbu protiv korupcije Italije i italijanskim Ministarstvom pravde i Višom školom za pravosuđe, kao i Glavnim tužilaštvom Kraljevine Španije. Đorđević je, u raspravi, ukazala da svi podaci koje Agencija za borbu protiv korupcije sada objavljuje na svom sajtu treba da budu objavljivani u formi otvorenih podataka, kako bi mogli dalje da se upotrebljavaju, odnosno da ih koristi širi krug zainteresovane javnosti. To bi naročito bilo važno za civilno društvo i medije koje koriste podatke koje objavljuje ACAS u svojim analizama i istraživanjima, a na ovakav način bi lakše mogli da ih ukrštaju.

Zlatko Minić učestvovao je 25. i 26. septembra na sastanku predstavnika 22 evropska ogranka Transparency International u Bratislavi. Na skupu je dogovarano zajedničko istraživanje transparentnosti glavnih gradova. U pilot projektu, već u novembru, biće urađeno istraživanje na osnovu manjeg broja indikatora.

Pored toga što su na skupu utvrđeni predlozi za indikatore, ovo je bila prilika i da se razmene iskustva o sličnim istraživanjima kojedesetak ogranaka Transparensija sprovode u svojim zemljama. TS je prvo istraživanje LTI ([Indeks transparentnosti lokalne samouprave](#)) uradila 2015. godine, obuhvativši sve opštine i gradove u Srbiji, drugo iz 2017. rađeno je na manjem uzorku, a nadamo se da ćemo početkom 2019. godine uraditi novo istraživanje.

U sredu 26. septembra, programski direktor TS, Nemanja Nenadić, držao je obuku za 12 novinarki i novinara, koji uglavnom dolaze iz lokalnih medija, na temu korupcije i borbe protiv korupcije. Pored razmatranja teorijskih i zakonskih elemenata korupcije, na obukama je bilo reči o istraživanjima koje je sprovedla i inicijativama koje je pokrenula Transparentnost – Srbija. Takođe, jedna od tema su bile i antikorupcijske odredbe Kodeksa novinara Srbije. Obuka je sprovedena u okviru projekta NUNS-a.

U periodu između 25. i 27. Septembra 2018, u Beogradu je [održana radionica](#) za učesnike iz javnog, privatnog i nevladinog sektora na temu Konvencije UN protiv korupcije (Multi-Stakeholder Workshop on the United Nations Convention Against Corruption and its Review Mechanism).

Na radionici su učestvovali predstavnici međunarodnih organizacija, kao i predstavnici organizacija i institucija iz ovog sektora iz svih zemalja regiona, uključujući i članice EU. Skup su organizovali Kancelarija UN za borbu protiv droge i kriminala - UNODC i Regionalna antikorupcijska inicijativa – RAI. Pored upoznavanja sa mogućnostima i primerima saradnje između aktera iz sva tri sektora, sa obavezama iz same Konvencije, bilo je reči i o potrebi da se obezbedi javnost nalaza iz mehanizma za razmatranje da li je neka država ispunila svoje obaveze iz pojedinih poglavlja UNCAC. Srbija je ratifikovala ovu Konvenciju i bila je obuhvaćena prvim krugom razmatranja, ali je nakon toga objavljen samo sažetak nalaza, što je slučaj i u nekoliko drugih zemalja.

Budući da nas očekuje drugi krug razmatranja, to će biti prilika da se ovaj put objave potpuni nalazi evaluatora i podaci o ispunjenju obaveza koje dostave naši državni organi. Na ovoj konferenciji govorili su i brojni predstavnici Transparency International iz berlinskog Sekretarijata i iz zemalja regiona, uključujući i novu regionalnu koordinatorku TI za istočnu i juogoistočnu Evropu, Lidiju Prokić, koja je predstavila nalaze iz regionalnog istraživanja o sistemu društvenog integriteta na zapadnom Balkanu, NIS. Programski direktor Transparentnosti Srbije, Nemanja Nenadić, učestvovao je u radu ovog skupa i predstavio pojedine nalaze o istraživanju TS o elementima zarobljene države kod urbanog planiranja i u radu javnih preduzeća, koje će uskoro biti objavljeno.

U petak 28. septembra u organizaciji Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Misije OEBS u Srbiji, Koalicije za slobodu pristupa informacijama, Udruženja novinara Srbije i Nezavisnog udruženja novinara Srbije obeležen je Dan prava javnosti da zna.

Skupu su se obratili: Rodoljub Šabić, poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, nj.e. Sem Fabrici, šef Delegacije Evropske unije u Srbiji, nj.e. Ambasador Andrea Oricio, šef Misije OEBS u Srbiji i Silvija Panović Đurić ispred Saveta Evrope.

U proteklom mesecu objavili smo niz odgovora koje smo dobili od državnih organa u vezi sa slučajevima ukazivanja na korupciju u medijima. U ogromnoj većini slučajeva od tužilaštva smo dobijali odgovore da im nisu podnošene krivične prijave, a da nisu ni sami, postupali u vezi sa iznetim sumnjama ili javnim optužbama. Objavili smo, na našoj stranici [Inicijative i analize](#) i više inicijativa državnim organima u vezi sa otvaranjem podataka.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija u prethodnom periodu imalo je 57 novih slučajeva - 33 na osnovu telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, i 24 na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, na osnovu direktnog kontakta ili na osnovu informacija pronađenih u pres klipingu i na internetu. U biltenu predstavljamo dva slučaja iz prakse Savetovališta.,

U avgustu je objavljeno 230 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije odnosno vesti u kojoj su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Predizborni pritisci na zaposlene u javnom sektoru

29. septembra 2018.

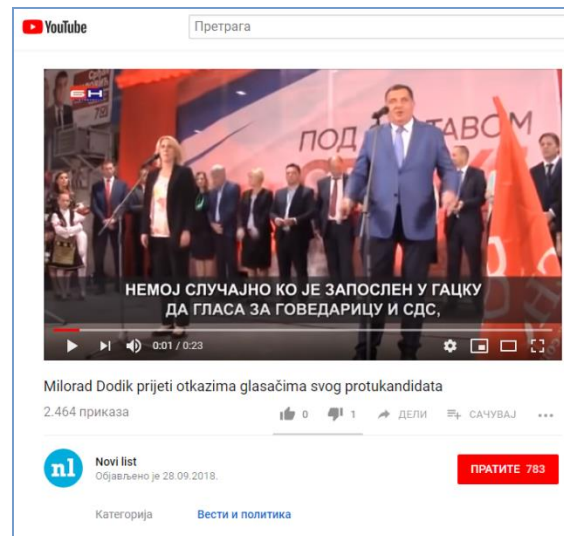
U izbornim kampanjama u Srbiji još nismo videli direktne pretnje zaposlenim u javnom sektoru, poput onih koje je u kampanji u BiH uputio predsednik Republike Srpske i lider SNSD Milorad Dodik, a zbog kojih su naše kolege iz TI BiH podnele [krivičnu prijavu](#).

Dodik je, kako navode u TIBiH, pretio penzionerima da neće dobiti jednokratnu pomoć ako ne glasaju za SNSD, zdravstvenim radnicima koji podržavaju sindikalnog lidera da neće dobiti povećanje plata, a zaposlenim u TE Gacko da će [dobiti otkaze ako glasaju za opoziciju](#).

Mogli smo, međutim, i u Srbiji prethodnih godina da čujemo tajno načinjeni snimak na kojem je, kako su [mediji izvestili](#), predsednik opštine naređivao da se otpuste zaposleni koji ne žele da idu na miting SNS-a,

Čitali smo i [medijske navode](#) o primoravanju zaposlenih u javnom sektoru da prisustvuju političkim skupovima, a [videli](#) smo i snimke radnika JP kako oblače stranačke jakne pred miting. Sve ovo je i TS registrovala u izveštajima o kampanjama svih [prethodnih](#) izbornih godina od 2012.

Takođe, korišćenje javnih resursa u kampanji, govori političara usmereni protiv opozicije, na skupovima na kojima nastupaju u svojstvu funkcionera, postali su redovna pojava u Srbiji, koju registruju domaće organizacije, kao i Evropska komisija u izveštajima u Srbiji i posmatrači Misije OEBS/ODIHR.

Problem je što izostaje reakcija nadležnih državnih organa. Pa tako, ne primer, u slučaju promocije liste SNS u Zemunskoj gimnaziji, kada je prekršeno više zakona, i Agencija za borbu protiv korupcije i Prosvetna inspekcija su [zaključili da to nije bio politički skup](#).

Potpredsednica Vlade Srbije Zorana Mihajlović je takođe 2018. tokom kampanje, kao ministarka građevinarstva i saobraćaja, u Obrenovcu promovisala SNS i kritikovala opozicione kandidate, a ta njena izjava je objavljena na sajtu ministarstva, što je nesumnjivo kršenje Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, odredbe koja zabranjuje funkcionerima da koriste javne resurse i skupove na kojima učestvuju i susrete koje imaju u svojstvu funkcionera, za promociju političkih stranaka, odnosno političkih subjekata.

Od Agencije za borbu protiv korupcije smo u martu dobili odgovor da je u toku postupak prethodne provere da li je prekršila zakon, a ove nedelje, na novi zahtev, [odgovor](#) da je i dalje "u toku postupak prethodne provere"

Uzimalo davalo

28. septembra 2018.

Ima slučajeva za koje je potreban dug predkrivični postupak, treba nadležnim organima dati ne samo mira, već i vremena da rade. Zato smo, proveravajući kako to nadležni rade svoj posao, izvukli slučaj od pre dve godina. U TV emisiji „Insajder u Juri“ [objavljeno](#) je da je 2013. godine Ministarstvo rada tražilo od kompanije Jura donaciju – ni manje ni više nego dva automobila „za unapređenje uslova rada“. Jura je donirala. A priča je ugledala svetlost dana u vreme kada su se pojavile optužbe da Jura krši prava zaposlenih, a da inspekcija, u sastavu Ministarstva rada, pred tim zatvara oči.

Jura nije krila da je poklonila vozila: „Donacija dva automobila je realizovana nakon dobijanja zahteva od ministarstva za unapređenje uslova rada zbog manjka službenih vozila. Kao članovi lokalne zajednice, odlučili smo da zvanično ispunimo zahtev bez skrivenih namera“, navela je Jura u [odgovoru](#) Insajderu.

TS je u vreme kada je sve ovo objavljeno (maj 2016) pozvala Ministarstvo, Vladu i Državnu revizorsku instituciju (DRI) da ispituju slučaj, iniciraju kažnjavanje odgovornih, vrata vozila dobijena mimo zakona i pokrenu postupak za izmenu i dopunu propisa, kako bi se uredio sukob interesa u vezi sa poklonima koje primaju državni organi.

Naime, Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći zabranjuje da se kao donacija dodeljuju ili primaju putnički automobili, kao i usluge, novac, hartije od vrednosti, imovinska i druga prava. U ovom slučaju, ne samo da je prekršeno to ograničenje iz Zakona o donacijama, već postoje i znatno ozbiljniji problemi. Prvo, sama situacija u kojoj jedan državni organ od privatne firme koja može biti predmet inspeksijske kontrole traži „donaciju“, može predstavljati po svojoj suštini iznudu mita, koja se razlikuje od krivičnog dela samo po tome što korist ne stiče pojedinac nego organ. Dodatni element apsurdna unosi činjenica

da država na jednoj strani, novcem od poreza podstiče investitora (Jura je dobila značajne subvencije, o čemu je TS [pisala](#)), a da s druge strane od tog istog investitora traži vozila koja je trebalo nabaviti iz budžeta.

Dve godine kasnije [zatražili](#) smo informacije i dokumente o postupanju Višeg javnog tužilaštva u Kragujevcu ili hijerarhijski nižih javnih tužilaštava u vezi sa ovim slučajem – o ispitivanju mogućeg krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti i o tome da li je tužilaštvo vodilo istragu, da li je pokrenulo krivični postupak ili je zaključilo da za to nema osnova, koje dokaze je prikupilo u vezi sa slučajem i koji je ishod krivičnog postupka ako je vođen.

Mnogo pitanja, a [odgovor](#) kratak: u periodu od 2013, zaključno sa 3. septembrom 2018. u Kragujevcu nije podneta krivična prijava protiv lica navedenih u zahtevu.

Nisu odgovorili na pitanje da li su sami postupali, ali se odgovor naslućuje.

Odgovorili su, međutim, na deo dopisa u kome je TS poručila da se zahtev, ukoliko tužilaštvo nije postupalo, može tretirati kao inicijativa da preduzme mere iz svoje nadležnosti. Stoga su preduzeli mere iz svoje nadležnosti: zahtev je dostavljen VJT u Kraljevu – Posebnom odeljenju za suzbijanje korupcije, imajući u vidu primenu Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije.

Ni Više javno tužilaštvo u Kraljevu nije sedelo skrštenih ruku, već je [odgovorilo](#) – da mu nisu podnošene krivične prijave u vezi sa donacijom. A što se inicijative tiče, nadležan je neko treći. Donacija je „učinjena“ u sedištu ministarstva, u Beogradu, pa je za postupanje po inicijativi nadležno Više javno tužilaštvo u Beogradu kome je TS, zaključuju tužioci iz Kraljeva, već uputila identičan zahtev.

A na taj istovetan [zahtev](#) upućen Višem javnom tužilaštvu u Beogradu stigao je još ranije jezgrovitiji [odgovor](#) – nije formiran nijedan predmet. VJT se nije izjašnjavalo o inicijativi za preduzimanje mera iz svoje nadležnosti.

TS se [obratila](#) i Državnoj revizorskoj instituciji: 21. avgusta 2018. poslali smo upit i inicijativu, sa molbom da nas izvesti ukoliko je postupala u okviru svojih ovlašćenja u vezi sa ovom donacijom. Zamolili smo i da nas DRI obavesti da li je planirala da u postupcima revizije obuhvati i ugovore o donaciji koje zaključuju korisnici javnih sredstava.

Najzad, ukoliko je DRI uočila postojanje sistemskog problema na koji ukazujemo, zatražili smo informaciju o eventualno pokrenutim inicijativama kod drugih državnih organa da se ti problemi reše. Odgovora, za sada, nema.

Kao što nema odgovora ni na [zahtev](#) Ministarstvu rada da nam dostavi ugovor o donaciji, kopije pisane komunikacije ili beleške o usmenoj komunikaciji koja je prethodila donaciji (molba za donaciju ili odgovor na ponudu donacije) i dokumente o tome kako je razmatrano treba li zaključiti ugovor i primiti poklon u svetlu zakonitosti i mogućih negativnih efekata na rad ministarstva.

Vršioци dužnosti direktora

26. septembra 2018.

Vest prema kojoj je Skupština grada imenovala nekoliko vršilaca dužnosti direktora gradskih javnih preduzeća i ustanova i razrešila neke druge vršioce dužnosti ne bi bila ni po čemu neobična da na istoj sednici gradski odbornici nisu takođe izvršili neka imenovanja direktora u punom četvorogodišnjem mandatu.

Naime, sama činjenica da su neki direktori imenovani u punom kapacitetu govori o tome da je za ta mesta morao biti sproveden konkurs i da su na njemu izabrani kandidati koji su po mišljenju komisije najbolji. Logično se otvara pitanje, zbog čega je takav konkurs organizovan za JKP Gradske pojace, Pogrebne usluge, Gradsko stambeno, Parking servis, Zelenilo Beograd, Beograd put i Javno osvetljenje, a ne i za Beogradske elektrane, Infostan tehnologije, GSP, Beogradvode, Gradski centar za fizičku kulturu i Direkciju za građevinsko zemljište i izgradnju?

U [informaciji](#) sa sednice Skupštine Grada se uopšte ne pominje da li su za ova mesta takođe organizovani javni konkursi, pa nisu uspeli ili su gradske vlasti procenile da ta mesta i dalje treba držati u „v.d. stanju“.

Pored toga, kako su mediji [izvestili](#) (ali ne i Grad), za dva direktorska mesta na konkursu „nije bilo podobnih kandidata“

Reč je o preduzećima Sava Centar i Ada Ciganlija. Ako je suditi po uslovima konkursa, nije bilo nikoga ko se prijavio a da ispunjava sledeće uslove:

1. da je punoletan i poslovno sposoban;
2. da je državljanin Republike Srbije;
3. da ima stečeno visoko obrazovanje na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, odnosno na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, master strukovnim studijama, specijalističkim akademskim studijama ili specijalističkim strukovnim studijama;
4. da ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima za koje se zahteva visoko obrazovanje iz tačke 3;
5. da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima koji su povezani sa poslovima javnog preduzeća;
6. da poznaje oblast korporativnog upravljanja;
7. da ima radno iskustvo u organizovanju rada i vođenju poslova;
8. da nije član organa političke stranke, odnosno da mu je određeno mirovanje u vršenju funkcije u organu političke stranke;
9. da nije osuđivan na kaznu zatvora od najmanje šest meseci;

10. da mu nisu izrečene mere bezbednosti u skladu sa zakonom kojim se uređuju krivična dela i to:

- obavezno psihijatrijsko lečenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi;
- obavezno psihijatrijsko lečenje na slobodi;
- obavezno lečenje narkomana;
- obavezno lečenje alkoholičara;
- zabrana vršenja poziva, delatnosti i dužnosti.

Ostaje nedorečeno da li u Srbiji zaista nema ni jednog nezaposlenog stručnjaka ovog profila, čak ni među zaposlenima u ova dva javna preduzeća, ili niko od njih nije mislio da ima šanse da bude imenovan za direktora pre nego što obezbedi političku podršku, pa se na konkurs nije ni javio.

"Rijalizovanje" institucija

23. septembra 2018.

Objavljivanje "saopštenja članice REM" [na sajtu](#) tog nezavisnog regulatornog tela, sa sve argumentima poput "čija je dužina kose apsolutno identična i sa njegovom pameću i sa poznavanjem materije", predstavlja dobar pokazatelj novog stadijuma propadanja institucija u Republici Srbiji.

Nema naravno ničeg spornog u tome da članica Saveta REM ima negativno mišljenje o ministru lično ili o njegovim stavovima u pogledu emitovanja "rijaliti programa" na TV stanicama sa nacionalnom frekvencijom. Ne bi bilo ničeg spornog ni da je REM kao institucija zauzeo čvrst stav protiv bilo kakvog mešanja članova Vlade u pitanja koja su u njihovoj nadležnosti i da je o tome ta institucija dala saopštenje.

S druge strane, kada se neformalna obraćanja članice kolektivnog tela pojave na mestu gde se objavljuju odluke i zvanični stavovi REM, i kada to zatim kao bitnu vest prenesu i "ozbiljni" i "neozbiljni" mediji, tada rasprava između predstavnika javnih institucija o rijaliti programima prerasta u rijaliti - predstavu u kojoj stvarni ili izmišljeni sukob među akterima treba da zabavi publiku.

Umesto toga, građani imaju pravo da od REM dobiju jasan odgovor da li nacionalni emiteri poštuju u svemu obaveze i propisana pravila, a od Ministarstva kulture i informisanja da li je, kao organ zadužen za pripremu i izmene medijskih propisa, razmatralo uvođenje pravila za koja se ministar javno založio.

Slično tome, predsednica i potpredsednik Vlade (Brnabić, Stefanović) imaju priliku svakog četvrtka da na zatvorenim sednicama Vlade kažu ministru Vukosavljeviću lično šta misle o njegovim izjavama, ili da javno pokrenu pitanje njegove smene u Skupštini uz obrazloženje šta nije dobro radio. Upućivanje "drugarske kritike" kolegi preko medija više liči na održavanje tenzije pred publikom koja prati šta se dešava na sceni, nego na institucionalno rešavanje problema

Javite se za 18 godina

21. septembra 2018.

Transparentnost Srbija podnela je [žalbu](#) protiv Grada Beograda Povereniku za informacije od javnog značaja i [urgenciju](#) Vladi Srbije jer ova dva organa nisu odgovorila na zahtev da dostave informacije u vezi sa izgradnjom objekata javne namene u Beogradu na vodi.

Ovo ćutanje dva državna organa dopunjuje dugačak niz bahatosti, nepravilnosti i nezakonitosti, u vezi sa projektom „Beograd na vodi“. Jedna stavka zaslužuje stalnu pažnju javnosti, ako ni zbog čega drugoga, a ono zbog činjenice da je reč o gotovo 300 miliona evra, odnosno 33 milijarde dinara.

Tolika je, naime, vrednost doprinosa za građevinsko zemljište koji se, po „leks specijalisu“, investitoru ne mora naplatiti ako zauzvrat izgradi objekte javne namene, u istoj vrednosti. A investitor će te objekte, zahvaljujući "leks specijalisu", ukoliko ih uopšte gradi, graditi bez postupka javnih nabavki, poveravajući poslove firmama po svom izboru.

Ovo je razlog da se upale crvene lampice sa natpisom „korupcijski rizik“.

U odsustvu konkurencije investitor koji izvodi radove će imati interes da prikaže što veću cenu radova, kako bi na taj način otplatio što veći deo doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta. Povrh svega, ne znamo kakav je plan izgradnje objekata javne namene (nikada nije objavljen dokument), da li je išta do sada izgrađeno (da li je „promotivni štand“ odnosno privatna kafana, ili je to „promenada“) i koliko je to koštalo (odnosno sa koliko se to nula knjižilo, jer ćemo teško saznati koliko je zaista koštalo).

Ugovor, inače, predviđa da se ceo projekat gradi 30 godina, a da se 50 odsto završi za 20 godina, tako da bi se moglo očekivati da će tada javnosti biti podnet izveštaj šta je zaista planirano, a šta izgrađeno. Da ne bismo čekali još 18 godina, [zatražili](#) smo 21. avgusta od Vlade Srbije informacije o uređenju zemljišta i izgradnji i rekonstrukciji objekata javne namene na području realizacije projekta „Beograd na vodi“, što uključuje podatke o vrsti objekata koji su izgrađeni ili rekonstruisani, vrsti izvedenih radova na uređenju zemljišta, vrednosti tih investicija, postupku koji je primenjen na izbor izvođača radova i izvršenom stručnom i finansijskom nadzoru, od zaključenja ugovora do dana postupanja po zahtevu.

Od gradonačelnika, Skupštine grada, Gradske uprave i Gradskog veća Beograda [zatražili](#) smo informaciju o tome da li je bilo koji organ Grada Beograda doneo odluku kojom je propisano da se radovi na uređivanju građevinskog zemljišta uključujući izgradnju površina javne namene, kao i izgradnju objekata javne namene u javnoj svojini koje realizuje investitor na osnovu ugovora o izgradnji projekta „Beograd na vodi“ – priznaju kao izmirenje ukupne obaveze na ime doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta i da li je takav predlog ili inicijativa upućena ovim organima.

Naime, „leks specijalis“ je propisao da se naknada može „prebiti“, ali je potrebno da jedinica lokalne samouprave svojom odlukom to propiše.

Za slučaj da takva odluka nije doneta, zatražili smo kopije dokumenata iz kojih se može videti koliki su dospeli doprinosi za uređivanje građevinskog zemljišta na području na kojem se realizuje projekat „Beograd na vodi“. A ako se troškovi „prebijaju“ – da nam se dostave izveštaji o tome šta je izgrađeno od objekata javne namene, odnosno koliko je izvedeno radova na uređivanju građevinskog zemljišta, uključujući izgradnju površina javne namene, kao i izgradnju objekata javne namene u javnoj svojini koje realizuje investitor na osnovu ugovora.

Nadležni organi još nisu odgovorili, zbog čega smo podneli žalbu, odnosno urgenciju. Naime, protiv odluka (ili u slučaju ćutanja) šest organa, među kojima je i Vlada, ne može se podneti žalba, već samo tužba Upravnom sudu, ali procedura iziskuje da se pre tužbe uputi urgencija.

Izjava ministarke Kuburović - dvostruki „demanti“ bez demantija

1. septembra 2018.

Ministarka pravde, Nela Kuburović je u [izjavi](#) agenciji Beta, koju su preneli pojedini mediji, „demantovala ocene nevladine organizacije Transparentnost Srbija“ o nacrtu Zakona o sprečavanju korupcije. Izjava ministarke predstavlja, međutim, dvostruki „demanti bez demantija“. Naime, ona je ustvrdila da je zakon „rađen u potpunosti u skladu sa preporukama Greka, tela Saveta Evrope koje se bavi borbom protiv korupcije“.

Ne ulazeći ovom prilikom u istinitost ove tvrdnje, ističemo da se TS u saopštenju i u komentarima na nacrt zakona uopšte nije osvrnula na pitanje primene GRECO preporuka, tako da iz medijske objave proizlazi da ministarka demantuje nešto o čemu nismo ni pričali.

Ministarka je takođe iznela stav da su „nacrtom zakona ojačanja ovlašćenja Agencije“ i „proširene nadležnosti u odnosu na one koje ima sada“. Kao primer za to je navela ovlašćenja koja bi Agencija trebalo da dobije na osnovu aktuelnog predloga Zakona o lobiranju. I ovom prilikom, demanti se ne odnosi na ono što je TS saopštila. Naime, mi smo vršili poređenja, kao što se jasno može videti, između nacrta novog zakona koji uređuje rad Agencije, a koji je Ministarstvo pravde objavilo jula 2018, sa prethodnim nacrtom tog zakona koji je objavilo isto to ministarstvo, oktobra 2016. i ukazali na nespornu činjenicu da su ovlašćenja koja bi po novom nacrtu Agencija imala bila manja od onog što je bilo predviđeno prethodnim nacrtom.

Te promene na gore su naročito vidljive kada se porede ovlašćenja koja Agencija ima u kontroli izveštaja o imovini i prihodima funkcionera. S druge strane, nismo poredili, kao što bi se moglo zaključiti iz ministarkine izjave, kvalitet aktuelnog zakona iz 2008. sa nacrtom iz 2018, gde bi se zaista mogla primetiti određena poboljšanja i preciziranja.

POLITIKA | 31.08.2018 15:05

Kuburović: Nacrt Zakona o borbi protiv korupcije usaglašen sa preporukama

Ministarka pravde Nela Kuburović rekla je u Kragujevcu da je novi Zakon o borbi protiv korupcije radjen u potpunosti u skladu sa preporukama Greka, tela Saveta Evrope koje se bavi borbom protiv korupcije, demantujući ocene nevladine organizacije Transparentnost Srbija.

AAA

Proširenje nadležnosti Agencije u vezi sa lobiranjem je posledica predlaganja drugog zakona, i stoga ne može biti valjani argument za poređenje kvaliteta nacrta zakona koji uređuje rad Agencije iz 2016. sa aktuelnim.

Ova izjava resorne ministarke zabrinjava zbog toga što ona dalju

sudbinu nacrta zakona vezuje isključivo za stavove „Brisela i Evropske komisije“, a ne i za razmatranje predloga i komentara koji su dobijeni tokom javne rasprave. Podsećamo da je Transparentnost Srbija uputila [predloge](#) za izmenu i dopunu preko 30 članova ovog nacrta zakona.

Inicijative i analize

Problemi borbe protiv korupcije u kontekstu evropskih integracija

25. septembar 2018.

Ako je suditi po retorici zvaničnika EU institucija, država članica i Republike Srbije u poslednjih nekoliko godina, nakon što su sa Srbijom otvorenim pregovori o pristupanju, najvažnija pitanja su ona koja se tiču postizanja održivog rešenja za Kosovo i vladavine prava. Po pitanju Kosova, kao što je poznato, vode se pregovori između predstavnika Republike Srbije i predstavnika tamošnjih „privremenih institucija“ uz posredovanje EU, te je jasno da je reč o procesu čiji ishod zavisi ne samo od Srbije već i od postupanja aktera koji sede sa druge strane pregovaračkog stola.

S druge strane, kada je reč o napretku koji Srbija treba da pokaže u „vladavini prava“, trebalo bi da bude jednako jasno da je reč o standardima koje sama Srbija treba da postigne, a ne o pitanjima o kojima se „pregovara“ u pravom smislu reči. Zbog toga načelno nije ispravan pristup da se pregovara o tome da li je Srbija ostvarila vladavinu prava, pri čemu bi Srbija dokazivala da su skromniji rezultati dovoljni a Evropska unija tražila od Srbije da ima kvalitetnije zakone i da ih u većoj meri primenjuje.

Iz istog razloga nije potpuno ispravno ostvarivanje vladavine prava predstavljati kao proces za koji je potrebno da prođe određeno vreme, kao standard koji ne može da se dostigne „preko noći“, kao što neretko čine evropski i srpski zvaničnici. Naime, postizanje standarda u vladavini prava u Srbiji već odavno je znatno manje pitanje potrebe da se poboljšaju propisi, uspostave državni organi i da se ojača njihov kapacitet. U pretežnom delu problem je u tome što državni organi koji postoje imaju kapacitet, ali ne i volju da primene zakone koje je Srbija već usvojila.

Borba protiv korupcije jedno je od oblasti vladavine prava u kojoj rezultati nisu dovoljno dobri. Evropska unija napredak u ovoj oblasti prati kroz pregovore o poglavlju 23, u kojem je ovom pitanju posvećeno posebno potpoglavlje, ali i u mnogim delovima drugih poglavlja, kao što su 24, koje se odnosi na bezbednost, 5, koje se odnosi na javne nabavke i javno – privatna partnerstva, poglavlje 32, koje se odnosi na finansijsku kontrolu i druga.

Kao što je poznato, poglavlja 23 i 24 se nalaze među onima koja su otvorena među prvima, i za koja će se napredak u ostvarivanju „završnih merila“ pratiti sve do samog kraja evropskih integracija. Tu se napredak prati i kroz polugodišnje tzv. nonpaper izveštaje, a ne samo na godišnjem nivou.

Često se naglašava da se EU opredelila za takav pristup zbog loših iskustava sa poslednja tri slučaja pridruživanja – Bugarskom, Rumunijom i Hrvatskom – gde su nove članice primljene iako nisu u potpunosti zadovoljile standarde u ovoj oblasti. Međutim, po viđenju autora ovog teksta, sudeći po dosadašnjem toku „pregovora“ u vezi sa poglavljem 23, ne može se izvesti zaključak da je EU izvukla dovoljno pouka i da je odabran pristup koji će doneti rezultate u postavljenim rokovima.

Za sada postoje dva takva roka – prvi je definisan Akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23, gde bi sve aktivnosti trebalo realizovati u periodu 2016-2020. Drugi rok je indikativno vreme pristupanja Srbije iz februarske Strategije EU, a prema kojem bi prijem bio moguć 2025, ako se do 2023. ostvare merila.

Autor ovog teksta je u više navrata imao priliku da u neposrednim razgovorima upozna zvaničnike EU i država članica sa nalazima koje je organizacija Transparentnost – Srbija, samostalno ili u okviru koalicije prEUgovor, predstavila domaćim institucijama i javnosti, a prema kojima sadašnji planovi aktivnosti, čak i kada bi bili u potpunosti ispunjeni, ne bi doveli do svođenja korupcije na nivo pojedinačnih incidenata na koji društvo pronalazi odgovor kažnjavanjem pojedinca koji je prekršio pravila. Tipičan odgovor na takve bojazni bio je da će, bez obzira na sadržaj akcionog plana i njegovo ispunjavanje, uspeh biti ocenjivan na kraju procesa, kroz zaključivanje o tome da li su ispunjena „merila za zatvaranje poglavlja“.

Takav pristup može biti „lagodan“ sa stanovišta završnih procenitelja iz EU, koji bi malo čime bili vezani pri davanju ocene o tome da li je uspeh zadovoljavajući ili ne – da li je, na primer, to što će u nekom trenutku pred proširenje biti doneta konačna presuda za korupciju jednog, pet ili deset visoko pozicioniranih javnih funkcionera biti dokaz o tome da sistem funkcioniše.

Takav pristup bi mogao biti pogodan i za vlasti u Srbiji ukoliko bi računali sa tim da će u ključnom trenutku proširenja na ocenu o spremnosti značajno uticati i neki drugi, npr. geopolitički razlozi. Ni u kojem slučaju, međutim, „labavost“ merila nije pogodna za građane Srbije kojima je proces evropskih integracija neponovljiva prilika da uspostave efikasniji sistem borbe protiv korupcije.

Sistem za poboljšanje borbe protiv korupcije, uspostavljen akcionim planom iz aprila 2016. ne funkcioniše. Na prvi pogled, moglo bi se reći da je problem to što je tek 56% dospelih obaveza ispunjeno u potpunosti ili se „kontinuirano izvršava“. Ove nalaze iz zvanične Vladine statistike bi inače trebalo uzeti sa rezervom, jer se ocene o ispunjenosti neretko zasnivaju se na tvrdnjama obveznika a ne na sagledavanju efekata primenjenih mera.

Veći problem je to što stanje ne bi bilo mnogo bolje ni da je procenat ispunjenja veći. Na primer, da je do danas usvojen izmenjeni Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, i da su realizovane sa tim povezane aktivnosti (podzakonski akti, obuke, promocije) uspešnost bi naizgled bila veća. Međutim, usvajanje aktuelnog teksta nacrta Zakona o sprečavanju korupcije, zamišljenog da zameni postojeći Zakon o Agenciji, ne bi otklonilo gotovo ni jedan problem zbog kojeg je reforma započeta. Agencija ne bi imala ovlašćenja da efikasnije vrši svoje poslove, ne bi bila ustrojena tako da manje bude podložna uticaju onih koje treba da kontroliše, niti bi se stvorili uslovi da se umesto suvišnog administriranja i davanja saglasnosti više posveti rešavanju sukoba interesa aktuelnih i bivših funkcionera.

Osnovni problem sa Akcionim planom, i to ne ide samo na dušu srpskim institucijama, jeste to što nije koncipiran tako da se meri učinak pojedinačnih aktivnosti spram cilja, pa bi reviziju ovog dokumenta, planiranu za 2018. godinu trebalo iskoristiti da se problem otkloni u korenu. To se najbolje može pokazati na primeru jedne aktivnosti koja je realizovana još i pre nego što je aktuelni AP zvanično zaključen – usvajanje Zakona o zaštiti uzbunjivača. Taj se zakon zaista primenjuje, i neki uzbunjivači su na osnovu njegovih odredbi dobili sudsku zaštitu koja bi im inače bila uskraćena. Međutim, svrha donošenja

tog zakona bila je da se poveća broj prijavljenih krivičnih dela korupcije. Ne samo da taj opšti cilj nije postignut, što je očigledno iz tužilačke godišnje statistike, već ne postoji ni sistematično praćenje eventualnih korelacija sa primenom ZZU.

Drugi bitan problem AP je pogrešan odabir aktivnosti. Na primer, kod slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja, planirane su aktivnosti za poboljšanje dela pravnog okvira, a ni jedna u vezi sa najvidljivijim problemom – da se u nekoliko stotina slučajeva svake godine organi vlasti suprotno zakonu ne postupaju po konačnim rešenjima Poverenika za informacije, da Vlada ne obezbeđuje izvršenje tih rešenja, a da Narodna skupština ne čini ništa da bi rešila te probleme nakon što dobije podatke u godišnjem izveštaju Poverenika.

Koliko god izmenjeni Akcioni plan bude bio poboljšán, stanje se neće popraviti ako se ne promeni i pristup u rešavanju problema „u hodu“, kroz znatno bolju koordinaciju i praćenje. Sadašnji sistem praćenja, u kojem telo Vlade (Savet za praćenje primene poglavlja 23) kvartalno pribira i objavljuje informacije o tome da aktivnosti nisu sprovedene, da institucije ne mogu da se dogovore šta je čiji posao ili da ga jednostavno ne završavaju, a na to izostaje preduzimanje bilo kakvih vidljivih mera od strane Vlade, očigledno ne može dovesti do cilja.

Iskustvo ne daje razloga za optimizam ni za slučaj da nadležnost za praćenje primene bude prenetá na Agenciju za borbu protiv korupcije, kao što je planirano. Naime, Agencija je već pet godina nadležna za praćenje primene nacionalnog akcionog plana za borbu protiv korupcije, i o tome izveštava Skupštinu. Rezultati su poražavajući – veliki deo obveznika uopšte ne dostavlja proverljive informacije o ispunjenosti obaveza, a to ostaje bez reakcije Narodne skupštine. Takođe, telo za koordinaciju primene antikorupcijske strategije, na čelu sa predsednikom Vlade, koje bi trebalo da preuzme praćenje potpoglavlja o borbi protiv korupcije, ne samo da ne rešava uočene probleme, već se godinama ne sastaje.

Nemanja Nenadić za <https://europeanwesternbalkans.rs>

Kršenje Zakona o socijalnom osiguranju i Zakona o javnim nabavkama od strane Ministarstva za rad

20. septembra 2018.

TS je uputila dopis ministru za rad, boračka i socijalna pitanja Zoranu Đorđeviću i Sektoru za antidiskriminacionu politiku i unapređenje rodne ravnopravnosti u vezi sa kršenjem Zakona o socijalnom osiguranju i Zakona o javnim nabavkama a povodom najave sprovođenja konkursa za organizacije civilnog društva radi podrške uspostavljanja „Nacionalne SOS telefonske linije“ za podršku ženama sa iskustvom nasilja

Ministar je, naime za TV Prva 6. septembra izjavio: "Mi smo probali, naša želja i jeste i da kažem i obaveza da uvedemo nacionalne SOS telefon. Zakon o socijalnoj zaštiti podrazumeva da je to usluga. S obzirom da je to usluga, to je trebalo da se sprovede putem javne rasprave putem javne nabavke.

Probali smo na sve načine da vidimo kako i na koji način da to dodelimo nekoj nevladinoj organizaciji, bilo je tu tehničkog problema. S obzirom na to da je tu zahtevalo i bankarske garancije i neke kriterijume i bodovanja što je bilo vrlo teško a i nemogućnost NVO da sve obezbede bankarske garancije.

Onda smo išli na jednu drugu varijantu u međuvremenu a to je zaključak Vlade da nam Vlada odobri bar ovaj početak ili da vidimo da u izmeni zakona o socijalnoj zaštiti da primenimo dato bude projektni zadatak odnosno kroz projekat. Vlada je bila saglasna, obezbeđen je novac i mi ćemo ja mislim koliko danas ili možda sutra raspisati poziv za upravo taj projekat i očekujem da do 26.septembra kada je predviđeno tim projektom zatvaranje tog konkursa dobijemo nekoga ko će da u prvoj godini vodi nacionalni SOS telefon. I pri tome, to će biti nevladina organizacija a koja će biti sastavljena od eminentnih stručnjaka i ljudi.“

Iz navedene izjave, kao i prethodnog postupanja Ministarstva, u novembru 2017, može se zaključiti da je ministar svestan da Zakon o socijalnoj zaštiti definiše uvođenje SOS telefona kao uslugu i da propisuje da se pružalac te usluge bira u postupku javne nabavke. Iako svestan toga, ministar i Ministarstvo su se angažovali u pravcu izigravanja ove zakonske odredbe kako bi sredstva za uvođenje i rad nacionalnog SOS telefona bila dodeljena jednoj nevladinoj organizaciji. Pri tom se kao kvazipravno sredstvo za zaobilaženje primene zakonskih normi navodi „zaključak Vlade“.

Kao što je poznato svakom pravniku, a takvih sigurno ima i unutar Ministarstva, zaključak Vlade je akt kojim se ne mogu menjati odredbe zakona, ni generalno, ni u pojedinačnim slučajevima. Ministarstvo, kao organ državne uprave, svakako može pripremiti nacrt izmena i dopuna Zakona o socijalnoj zaštiti, otvoriti javnu raspravu o tim izmenama i na taj način uticati da se izmene pravila za koja smatra da nisu adekvatna, Vlada može predložiti takve izmene zakona Narodnoj skupštini, ali ni Ministarstvo ni Vlada nisu ovlašćeni da suspenduju primenu zakona koji su na snazi.

Podsećamo da je dana 23. novembra 2017. godine organizacija Transparentnost Srbija uputila dopis Ministarstvu u kojem smo ukazali na moguće nepravilnosti u sprovođenju postupka, a na osnovu izvršenog uvida u veb stranicu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja <https://www.minrzs.gov.rs/lat/konkursi.html>.

Pregledom smo tada uočili da je Ministarstvo objavilo „Javni poziv na konkurs za udruženja radi pružanja usluge SOS telefona za osobe sa iskustvom nasilja“. Konkurs je najpre objavljen 31. 10. 2017. godine, devet dana nakon toga stavljen je van snage, da bi zatim bio ponovljen 10. 11. 2017. godine, pa ponovo poništen, nakon našeg dopisa i drugih primljenih upozorenja o nezakonitosti. Ono što nam je u vezi sa oba ova postupka iz 2017. privuklo pažnju, a što se može očekivati i u konkursu čije je raspisivanje najavljeno, jeste da se javna nabavka usluga SOS telefona sprovodi kao konkurs a ne kao postupak javne nabavke pribavljanja usluga.

Ministarstvo je tada u pozivu navelo da konkurs sprovodi u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i Zakonom o udruženjima. S druge strane, van svake je sumnje da se konkurs odnosio na postupak pribavljanja usluga za koje Zakon o socijalnoj zaštiti, u članu 64, st. 1. predviđa da je način obezbeđivanja postupak javne nabavke.

Naime, „SOS telefon“ je naveden kao jedna od usluga socijalne zaštite, koje se navode u članu 40. st. 1. t. 4) tog zakona, za čije pribavljanje se sprovodi postupak javne nabavke, budući da ta usluga nije navedena među izuzecima iz postupka javne nabavke, u članu 64. st. 2. Zakona. Eventualno davanje drugih naziva („pilot projekat“ i slično) nečemu što faktički predstavlja pružanje usluge krajnjim korisnicima SOS telefona, a koje se finansira iz budžeta Republike Srbije, ne menja suštinu pravnog posla o kojem je reč i nema uticaja na ocenu zakonitosti postupanja.

Povreda pravila iz člana 64. st. 1. Zakona o socijalnoj zaštiti predstavljala bi istovremeno povredu Zakona o javnim nabavkama, za koju se odgovorno lice novčano kažnjava i koja povlači sa sobom ništavost zaključenog ugovora (Zakon o javnim nabavkama, član 168, stav 1), bez obzira da li bi bio zaključen nakon sprovedenog konkursa ili na neki drugi način koji nije predviđen Zakonom o javnim nabavkama. Ništavost ugovora bi imala štetne posledice za budžetska sredstva, za primaoca sredstava po nezakonitom osnovu, ali i za krajnje korisnice sredstava SOS telefona.

Pored toga, dodela budžetskih sredstava suprotno zakonu, predstavljala bi kršenje niza odredbi Zakona o budžetskom sistemu. U slučaju da se ove povrede čine umišljajno, mogla bi postojati i krivična odgovornost, naročito u slučaju nastupanja štete po javna sredstva (npr. za krivično delo iz člana 228. st. 2. Krivičnog zakonika Republike Srbije).

Imajući sve navedeno u vidu, a radi sprečavanja kršenja zakona i nastanka štete, pozivamo Vas da umesto planiranog konkursa sprovedete postupak javne nabavke u skladu sa zakonom i da uporedo sa time otvorite proces izmena i dopuna Zakona o socijalnoj zaštiti i javnu raspravu o tome ukoliko smatrate da su aktuelne odredbe člana 64. neadekvatne.

Napominjemo i da ćemo o objavljenom konkursu koji se sprovodi obavestiti i Upravu za javne nabavke.

Saopštenja

Ustavni amandmani neće smanjiti politički uticaj na pravosuđe

14. septembar 2018.

Transparentnost Srbija (deo Transparency International) ukazuje da ni treći objavljeni radni tekst ustavnih promena u oblasti pravosuđa ne sadrži obrazloženje niti osvrt na komentare koji su dostavljeni tokom javne rasprave.

Tako su građani uskraćeni za informacije o tome zbog čega se Ministarstvo pravde između više mogućnosti kod više odredbi opredelilo za minimalne standarde koje je postavila Venecijanska komisija, zašto pojedina rešenja odstupaju od Akcionog plana za poglavlje 23 i zbog čega su odbijeni argumentovani predlozi brojnih udruženja i stručnjaka izneti tokom prethodne javne rasprave.

Budući da je složeni postupak ustavnih promena pokrenut kako bi se smanjio politički uticaj na sudije i tužioce, što je kao cilj utvrđeno nacionalnim i evropskim strateškim aktima iz 2013. i 2016, sadašnji predlog, prema kojem će svega 50% članova budućeg sudijskog i 40% članova novog tužilačkog saveta birati same sudije i tužioc, a ostale narodni poslanici, ne može se smatrati dobrim.

Tačno je da situacija u kojoj bi prevashodno sudije i tužioc odlučivali o svojim kolegama nosi sa sobom rizike, ali te rizike treba otkloniti zakonskim normama koje bi povećale javnost rada pravosudnih saveta i smanjile prostor za njihovo diskreciono odlučivanje, a ne posrednom političkom kontrolom, od strane grupe „istaknutih pravnika“ koje će izabrati skupštinska većina.

U vezi sa političkim uticajem na rad pravosuđa, programski direktor TS, Nemanja Nenadić, izjavio je sledeće:

„Da je od postojala volja da se umanjí politički uticaj na rad VSS i DVT, to je moglo biti učinjeno nezavisno od ustavnih promena. Pošto su Vlada i Skupština još 2013. zaključile da nije primereno da ministar pravde i predsednik skupštinskog Odbora za pravosuđe budu članovi pravosudnih tela, ti političari su mogli odmah da prestanu da učestvuju u izboru i razrešenju sudija i tužilaca. Takođe, i dalje postoji ogroman prostor da se neprimereni uticaji smanje kroz promenu prakse, za početak tako što će nadležni javni tužilac, a ne politički funkcioneri, obaveštavati javnost o tome šta je urađeno i šta treba da bude učinjeno u gonjenju počilaca krivičnih dela“.

Podsećamo da su izmene Ustava u oblasti pravosuđa samo jedno od pitanja gde je najviši pravni akt potrebno menjati. Pored toga, za efikasniju borbu protiv korupcije izmene Ustava su potrebne i radi postavljanja čvršćih garancija za javnost rada državnih organa, naročito u vezi sa zaključivanjem ugovora, radi poboljšanja položaja nezavisnih državnih organa, tako da bi bilo celishodno da ustavna reforma obuhvati i te oblasti.

U prilogu su linkovi ka predlozima i inicijativama TS u vezi sa izmenama ustava:

[Komentari TS na primedbe Venecijanske komisije na prvu verziju ustavnih amandmana](#)

[Primedbe TS na prvu verziju radnog teksta ustavnih amandmana](#)

[Predlozi TS za borbu protiv korupcije - neophodne izmene Ustava](#)

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo jedan slučaj iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

Sumnjiva nabavka

U Savetovalište je stiglo obaveštenje od ALAC korisnika koji pišu o tome da je protiv grupe profesora u Visokoj medicinskoj školi strukovnih studija podneta krivična prijava zbog toga što su prijavili nezakonito postupanje direktora. Dok se utvrđuje da li je direktor postupao protivno zakonu, a na osnovu uvida u dokaze, deluje da postoji osnov sumnje, protiv profesora je podneta privatna krivična prijava.

S obzirom na to da se verovatno radi o vrsti pritiska na uzbunjivače, smatramo da će se ovaj postupak odgoditi dok se ne utvrdi da li je direktor i u kojoj meri kršio propise u svom radu.

Saradnici Antikorupcijskog savetovališta najpre će pratiti postupanje nadležne Republičke prosvetne inspekcije, dalja procesuiranja u vezi ovih i sličnih slučajeva, s obzirom na to da protiv direktora postoji više prijava, a zatim i kretanje postupka po podnetoj krivičnoj prijavi protiv profesora škole.

Mediji

Gledanje kroz prste

NIN, Sandra Petrušić, 13. septembar 2018.

Neubedljiv zakon za još neubedljiviju borbu protiv korupcije

Tim Nele Kuburović dao je sve od sebe da EU ponudi zakon kojim bi dokazao da nešto radi oko borbe protiv korupcije, a da ipak aktuelnim funkcionerima ostavi malo slobodnog prostora za doze korupcije na koje su navikli

Ministarstvo pravde je iznedrilo još jedan predlog zakona od kog se celoj struci digla kosa na glavi, ali to nije sprečilo Nelu Kuburović da se divi sopstvenom radu. Zašto i ne bi? Baš kao u slučaju predloga za izmenu Ustava u oblasti pravosuđa i ovoga puta je uspela da upriliči nešto za šta tvrdi da je u skladu sa evropskim vrednostima, a što obezbeđuje punu kontrolu stranke kojoj pripada nad nezavisnim institucijama.

Tvrdeći da ne razume primedbe na Nacrt zakona o sprečavanju korupcije, jer je rađen po preporukama GRECA, istakla je svoj doprinos: nakon desetogodišnjeg praćenja problema u radu Agencije za borbu protiv korupcije, ponuđen je tekst koji je mnogo bolji od do sada važećeg Zakona o agenciji.

Da li je baš tako? Dovoljno je samo prisetiti se prošlogodišnjeg izveštaja GRECA u kom je istaknuto da je neophodno „preduzeti odgovarajuće mere kojima bi se obezbedio veći stepen nezavisnosti Agencije“. Ministarstvo je tvrdilo da je zakonom koji je u proceduri, to već obezbeđeno, a onda je obelodanilo tekst po kom Odbor Agencije, koji ne samo što bira direktora, već ima mogućnost da ospori i sve njegove odluke, ostaje pod punom političkom kontrolom aktuelne vlasti. Većinu članova će kao i do sada predlagati direktni nosioci političke vlasti (odbor Narodne skupštine za administrativna pitanja, predsednik Republike, Vlada, Socijalno-ekonomski savet) ili indirektno (Vrhovni kasacioni sud i zajednički predlog ombudsmana i poverenika za zaštitu informacija), dok će predstavnika novinara ili predlog Rodoljuba Šabića, skupštinska većina moći da opstruira u nedogled.

НЕУБЕДЉИВ ЗАКОН ЗА ЈОШ НЕУБЕДЉИВИЈУ БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ

Гледање кроз прсте

Тим Неле Кубуровић дао је све од себе да ЕУ понуди закон којим би доказао да нешто ради око борбе против корупције, а да ипак актуелним функционерима остави мало слободног простора за дозе корупције на које су навikli

Министарство правде је изнедрило још један предлог закона од којег се целој струци дигла коса на глави, али то није спречило Нелу Кубуровић да се диви сопственом раду. Зашто и не би? Баš као у случају предлога за измену Устава у области правосудја и овога пута је успела да упрличи нешто за шта тврди да је у складу са европским вредностима, а што обезбеђује пуну контролу странке којој припада над независним институцијам.

Тврдећи да не разуме примедбе на Насрт закона о спречавању корупције, јер је рађен по препорукама GRECA, истакла је свој допринос: након десетогодишњег праћења проблема у раду Агенције за борбу против корупције, понуђен је текст

који је много бољи од до сада важећег Закона о агенцији.

Да ли је баš тако? Довољно је само присетити се прошлогодишњег извештаја GRECA (тема Савета Европе задузавеног за корупције) у ком је истакнуто да је немогуће „преузети одговарајуће мере којима би се обезбедио већи степен независности Агенције“. Министарство је тврдило да је законом који је у процедури, то већ обезбеђено, а онда је обелоданило текст по ком Одбор Агенције, којој не само што бира директора, већ има могућност да оспори и све његове одлуке, остаје под пуном политичком контролом актуелне власти. Већину чланова ће као и до сада предлагати директни носиоци политичке власти (одбор Народне скупштине за админ-

истративна питања, председник Републике, Влада, Социјално-економски савет) или индиректно (Врховни касациони суд и заједнички предлог омбудсмана и повереника за заштиту информација), док ће представника новинара или предлог Родолуба Шабацића, скупштинска већина моћи да опструира у недоглед.

„Остао је исти састав Одбора, а у претходном периоду саво издани на који начин је парламентарно одборно владајућа партија манипулисала не само са његовим саставом већ и са циљем Агенцијом. Она је на челу и довела данашњег директора Драгана Сикимића, тако да Агенцију у овом периоду води човек које је у сушности интерес и који не би требало да доноси никакву одлуку везану за влада-

Европске вредности као покриве: Министарство правде је понуђило текст којим је уназађено све оно на чему је струка радила

„Ostao je isti sastav Odbora, a u prethodnom periodu smo videli na koji način je parlament, odnosno vladajuća partija manipulirala ne samo sa njegovim sastavom već i sa celom Agencijom. Ona je na čelo i dovela današnjeg direktora Dragana Sikimića, tako da Agenciju u ovom trenutku vodi čovek koji je u sukobu interesa i koji ne bi trebalo da donese nijednu odluku vezanu za vladajuću partiju“, kaže Zlatko Minić iz Transparentnosti Srbija, organizacije koja je izložila niz primedaba na ponuđena rešenja.

Dakle, i dalje ćemo imati Odbor koji je spreman da zatvori oči pred činjenicom da kandidat SNS-a na lokalnim izborima, donator stranke i finansijer predsedničke kampanje Aleksandra Vučića nije pogodna osoba da odlučuje da li Goran Vesić zloupotrebljava mesto gradskog menadžera tokom lokalnih izbora, kada po školama promovira SNS. Ili, da li funkcioneri smeju da tokom izborne kampanje koriste službena vozila i državnu imovinu radi partijske promocije. Za sada, i po mišljenju Sikimića i Odbora mogu, mada je to nezamislivo u demokratskim zemljama na koje se Nela Kuburović poziva kada tvrdi da je ponudila odličan zakon.

Nije, jer kakav bi trebalo da bude nedavno je precizirala ambasadorica Australije u Srbiji Džulija Fini: „Pre nekoliko godina premijer Novog Južnog Velsa podneo je ostavku zbog flaše vina. U pitanju je bilo dobro vino, a on nije prijavio da ga je dobio na poklon. U Australiji nikad više neće moći da se bavi politikom. To je ono što treba da postignete“.

Ako ostavimo po strani politički uticaj i pogledamo samo postojeće zakonsko rešenje, jasno je da ono ne valja. I nije bilo potrebno 10 godina provere u praksi, jer je bivša direktorka Tatjana Babić sa svojim timom još 2013. ponudila model zakona po kom bi se on unapredio, ali bivši ministar pravde Nikola Selaković nije želeo ni da ga pogleda: bio je ljut jer ga je Agencija uhvatila u sukobu interesa, a nije bio ni rad da joj da ovlašćenja na osnovu kojih bi mogla da ga smeni. Zbog toga je 2015. formirana radna grupa za izradu novog modela koja je taj posao relativno uspešno završila krajem 2016. ali se iz nepoznatih razloga sa usvajanjem čekalo do sada. I onda je usledilo iznenađenje - Ministarstvo pravde je ponudilo sopstveni tekst kojim je unazađeno sve ono na čemu je struka ozbiljno radila.

„Tvrdeći da Transparentnost nije u pravu i da je ponuđeni zakon bolji od postojećeg, ministarka Kuburović zamenjuje teze. Mi smo rekli da je to značajno unazađen tekst od onoga što je radna grupa predložila pre dve godine. Slažemo se da je ovaj tekst bolji od postojećeg Zakona o agenciji, mada je to poboljšanje vidljivo samo u nekim tehničkim detaljima i možda u jednoj do dve stvari koje nisu dovoljne da bi se na osnovu njih unapredila borba protiv korupcije. Najveći pomak unazad je to što Agencija nema direktan pristup dokumentima, što nema pristup privrednim društvima i preduzetnicima, niti mogućnost da traži dokumenta od njih, što je neophodno da bi kontrolisala finansiranje političkih partija. Takođe ne postoji mogućnost da Agencija pristupi tokovima novca funkcionera, već to može samo uz njihov pristanak. Zbog toga je Transparentnost podnela 30 amandmana kojima bi se predlog mogao popraviti, ali nas je uplašila reakcija ministarke. Ne zato što tvrdi da je njihov zakon dobar, već zato što se poziva na

međunarodna mišljenja po kojima ovakav zakon može da prođe. Takva mišljenja postavljaju najnižu granicu i možda sa ovim predlogom nisu ispod te granice. Ali naše potrebe su veće nego u Danskoj ili Švedskoj po pitanju borbe protiv korupcije i zašto bismo se pozivali na minimum i dobili samo prelaznu ocenu?”, kaže Minić.

Verovatno zbog toga što bi aktuelnim funkcionerima trebalo ostaviti malo slobodnog prostora za doze korupcije na koje su naviknuti. Kako im, recimo, oduzeti mogućnost da udvajaju funkcije i podižu sopstvene prihode uz rešenje koje je bilo u nacrtu iz 2016. i koje je bilo izričito: jedna funkcija i tačka. Zbog toga je osmišljena malo labavija formulacija, po kojoj će to moći da rade ako im Agencija da dozvolu. Ili, kako omogućiti Aleksandru Vučiću da nastupajući kao predsednik Srbije bezbedno promoviše politiku SNS--a, jer nije baš demokratski da tokom konferencije za štampu, upriličene u predsedništvu, izliva kofe uvreda po opoziciji?

Lako, veštim zakonskim predlogom po kom funkcioner mora da predoči javnosti da li nastupa kao funkcioner ili kao predstavnik stranke, sem u slučajevima kada se radi o funkcionerima koji su izabrani neposredno od građana. S obzirom na to da su i Vučić i Maja Gojković i svi predsednici odbora u Skupštini izabrani na izborima, oni mogu da koriste svoje funkcije i promovišu partiju koliko god hoće, pritom stvarajući utisak građana da je u pitanju državni a ne stranački stav.

Uočivši sve te slabosti, Transparentnost je iznela niz predloga: da se krivično delo u vezi sa davanjem lažnih podataka o imovini precizira, a gonjenje olakša ukidanjem nedokazive „namere” da prekršajno gonjenje bude moguće u roku od pet godina, a ne dve kako sada stoji; da zakon potpuno zabrani kumulaciju javnih funkcija; da funkcioneri budu dužni da prijavljuju poklone velike vrednosti, čak i kada im naizgled nisu dati u vezi sa javnom funkcijom; da članovi Odbora i direktor Agencije ne mogu biti lica koja su povezana sa političkim subjektima; da Agencija dobije efikasniju mogućnost pristupa dokumentima koji su joj potrebni u radu...

I, nikom ništa. Ministarka Kuburović tvrdi da je kao i uvek „na pravom putu”, a premijerka Ana Brnabić najavljuje sastanak u vezi sa zamerka, ali bez preciziranog datuma. Na primedbu Minića da će do tada zakon već biti usvojen, lakonski odgovara – i ako bude usvojen, on posle može da se menja. Recimo, za 10 godina..

